

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 การศึกษาข้อมูลเกษตรกรที่ปลูกบัวบกในอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม และอำเภอไทรน้อย จังหวัดนนทบุรี

เกษตรกรที่ปลูกบัวบก จำนวน 60 ราย เป็นเกษตรกรชายร้อยละ 36.67 และเกษตรกรหญิงร้อยละ 63.33 เกษตรกรมีอายุระหว่าง 41-50 ปี จำนวนมากที่สุดร้อยละ 33.33 รองลงมามีอายุระหว่าง 51-60, 31-40 และมากกว่า 60 ปี จำนวนร้อยละ 23.33, 20.00 และ 14.45 ส่วนเกษตรกรที่มีอายุต่ำกว่า 31 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 8.89 เกษตรกรส่วนใหญ่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนร้อยละ 52.22 รองลงมาจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวนร้อยละ 27.78 และ 14.44 ส่วนเกษตรกรที่จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พบน้อยที่สุด จำนวนร้อยละ 5.56 และเกษตรกรส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปลูกบัวบกมากกว่า 10 ปี

พื้นที่ปลูกบัวบกของเกษตรกร ส่วนใหญ่จะเป็นแปลงขนาดเล็กประมาณ 1-3 ไร่ สภาพแปลงปลูกบัวบกของเกษตรกรจังหวัดนครปฐม และนนทบุรี จะมีลักษณะเป็นแปลงกว้างประมาณ 4 เมตร ความยาวขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่และความสะดวกในการดูแลรักษา และชุดร่องน้ำล้อมรอบแปลง มีตาข่ายกางเพื่อพรางแสง เกษตรกรจังหวัดนครปฐมและนนทบุรี จะปลูกบัวบกคล้ายๆ กันคือ จะปลูกแบบถี่ ประมาณต้นละ 10-15 เซนติเมตร การปลูกลักษณะนี้เมื่อบัวบกโตขึ้น ไหลจะทอดเลื้อยเข้าหากันและติดกันเป็นแนวกว้าง ได้บัวบกที่มีลำต้นเล็ก ใบบาง ก้านใบยาว มีการใช้ปุ๋ยค่อนข้างหลากหลายสูตร เพราะเกษตรกรมีอาชีพหลักคือการทำนา ปุ๋ยที่เหลือจากการไถนาข้าว จึงนำมาใส่ให้กับบัวบกด้วย แต่ส่วนใหญ่จะเลือกใช้สูตร 25-7-7 เป็นหลัก คิดเป็นร้อยละ 53.33 และ 33.33 รองลงมาเป็นสูตร 16-20-0, 46-0-0, 16-16-16 และ 15-15-15 ตามลำดับ ส่วนวิธีการเก็บเกี่ยว จะใช้วิธีตัดโคนต้น เก็บใบเสียออก แล้วมัดเป็นกำเล็กๆ บรรจุใส่ถุงๆละ 10 กิโลกรัม โดยเหลือตอและรากทิ้งไว้ในแปลง เพื่อเป็นต้นพันธุ์รุ่นต่อไป

ปัญหาศัตรูพืชและการใช้สารป้องกันกำจัดศัตรูพืช จากการสำรวจพบว่าหนอนกระทู้ข้าวบงกเข้าทำลายแปลงบัวบกของเกษตรกรจังหวัดนครปฐมและนนทบุรีมากที่สุด จำนวนร้อยละ 43.33 และ 53.33 รองลงมาเป็นหนอนใยผัก ไรแดง และเพลี้ย คิดเป็นร้อยละ 26.67, 26.67, 16.67, 13.33, 13.33 และ 6.67 ตามลำดับ ส่วนสารป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช โดยเกษตรกรเลือกใช้สารกลุ่มออร์กาโนฟอสเฟต มากที่สุด จำนวนร้อยละ 35.55 รองลงมาเป็นกลุ่มไพริทรอยด์ อะบาเม็กติน คาร์บาเมท และ ออร์กาโนคลอรีน คิดเป็นจำนวนร้อยละ 22.22, 21.11, 18.90 และ 2.22 ตามลำดับ จากการสำรวจพบว่าเกษตรกรเลือกใช้สารเคมีในการป้องกันกำจัดแมลงค่อนข้างหลากหลาย ซึ่งส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการพ่นสารทุก 7 วัน ส่วนเครื่องพ่นสารที่เกษตรกรนิยมใช้ส่วนใหญ่จะเป็นแบบเครื่องยนต์

5.2 การวิเคราะห์สารอาหารในบัวบก บัวบกมีคุณค่าทางโภชนาการที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย บัวบกสดมีแคลเซียมและฟอสฟอรัสเป็นองค์ประกอบ 0.12 และ 0.03% ตามลำดับ ไขมัน 0.38% โปรตีน 1.96% เส้นใย 1.72%

5.3 การปนเปื้อนขึ้นส่วนแมลง พบว่าไข่ ระวังค์และส่วนมูลแมลงที่อาจปนเปื้อนมากับใบของบัวบก คราบที่เกิดจากการเปลี่ยนวัยของหนอน

5.4 จุลินทรีย์ปนเปื้อนในใบบัวบก พบว่าตลาดทั้ง 9 แห่งในตลาดกรุงเทพมหานคร พบว่าการตรวจสอบจุลินทรีย์ทั้งหมดในตลาดทั้ง 9 แห่งจากตลาดรามคำแหง คลองตัน ลานบุญ บางกะปิ หัวตะเข้ นิคมลาดกระบัง มีนบุรีรามอินทรากรม. 8 และสะพานใหม่ พบว่ามีการปนเปื้อนเกินมาตรฐานที่กำหนดไว้

ปริมาณเชื้อราและยีสต์ปนเปื้อนค่อนข้างสูง ส่วนการตรวจหา coliform พบว่าตัวอย่างจากตลาดทุกแห่งมีค่าเกินมาตรฐานที่กำหนดตามเกณฑ์คุณภาพทางจุลชีววิทยาของอาหารและภาชนะสัมผัส

บัวบกจากตลาดรามคำแหง 1 ที่ความเจือจางที่ -5/2(2) ปนเปื้อนเชื้อ *E. coli* Type *Enterobacter aerogenes* ในตัวอย่างทั้งหมดที่เก็บมา

ดังนั้นบัวบกที่นำมารับประทานรูปผักสดหรือทำน้ำบัวบกควรล้างให้สะอาดเพื่อลดสาเหตุการเกิดโรคทางเดินอาหาร

5.5 การปนเปื้อนของตะกั่ว สารหนู ไม่พบการปนเปื้อนของตะกั่วในบัวบกที่เก็บตัวอย่างจากตลาดสด ส่วนสารหนูพบในปริมาณที่น้อยกว่า 0.075 mg/kg

5.6 การปนเปื้อนสารกลุ่มออกแทนโนคลอรีนและออกแทนโนฟอสเฟต พบการปนเปื้อนของสารป้องกันกำจัดแมลง 3 ชนิด dicofol, chlorpyrifos และ methidathion 0.98, 2.84 และ 0.46 mg/kg ตามลำดับ

5.7 ความชอบชาบัวบกสำเร็จรูป ชาบัวบกมีคุณสมบัติด้านออกซิเดชันสูง ผู้บริโภคส่วนใหญ่ชอบชาบัวบกสำเร็จรูปต่อลักษณะโดยรวมแบบชอบปานกลางและชอบมาก ชอบดีมากที่สุด รองมาเป็นกลิ่นและรสชาติ ผู้บริโภคบางส่วนที่ไม่ชอบกลิ่นและรสชาติ จึงนำมีการปรับปรุงรสชาติและกลิ่นให้หน้าดีมีมากขึ้นเพื่อสามารถนำไปพัฒนาในรูปแบบการค้า